

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla az Oroszné Dr. Kázár Judit Etelka ügyvéd (3519 Miskolc, Sirály u. 28.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Miskolci 7. számú Ügyvédi Iroda (3530 Miskolc, Arany J. u. 21. fszt./1.; ügyintéző: Dr. Polgáry Gyula ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.r. alperes címe) I.r., a Dr. Ónodi-Szabó István és Dr. Hajas Ildikó jogtanácsosok által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II.r. és a Dr. Szögeczki Ildikó jogtanácsos által képviselt III.r alperes neve (III.rendű alperes címe) IIIr. alperesek ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2008. május 28-án meghozott 6.G.40.005/2008/25. számú ítélete ellen, a felperes részéről 28. sorszámon előterjesztet fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I.r. alperesnek 250 000 (Kettőszázötvenezer) Ft, a II.r. alperesnek 100 000 (Egyszázezer) Ft és a III.r. alperesnek 50 000 (Ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget, az államnak pedig - külön felhívásra - 900 000 (Kilencszázezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a 2008. május 28-án meghozott, 25. sorszámu ítéletében a felperes keresetét elutasította és a felperest arra kötelezte, hogy fizessen meg az alpereseknek külön-külön 50 000 - 50 000 - 50 000 Ft perköltséget, az államnak pedig külön felhívásra 900 000 Ft feljegyzett eljárási illetéket.

A megállapított tényállás szerint a III.r. alperes a D.H. 2001. augusztus 11-i számában pályázati felhívást tett közzé az abban megjelölt tavak halászati jogának hasznosítására. E pályázati felhívásban 149. sorszám alatt a .../4. helyrajzi számú, ...i I. számú tó volt feltüntetve.

A pályázatra az I.r. alperes, illetve a ... Egyesülete nyújtott be pályázatot, amelyek közül a kiíró az I.r. alperes pályázatát fogadta el, amelynek eredményeként 2003. április 11-én az I.r. és II.r. alperesek haszonbérleti szerződést kötöttek a ...i ... /4. helyrajzi számú, 081 ha térmértékű, ...i II. bányató megnevezésű halászati vízterület halászati jogának 2003. január 1-től kezdődően 10 éves időtartamra történő haszonbérbe adására.

2007. augusztus 22-én pedig az I.r. és II.r. alperesek a haszonbérleti szerződésüket módosították akként, hogy az annak tárgyát képező ingatlan helyrajzi számát ... helyrajzi számra változtatták.

Az elsőfokú bíróság tényállásként állapította meg továbbá, hogy a ...i Közzeti Földhivatal a 2000. május 17-én keltezett határozatával engedélyezte a .../1. helyrajzi számú ingatlan megosztását akként, hogy az ingatlanból a .../4. helyrajzi számú, 1 ha 7262 m² területű, illetőleg a .../5. helyrajzi számú, 3 ha 1615 m² területű ingatlanok nyerjenek kialakítást. A .../1. helyrajzi számú ingatlan megosztása azonban ténylegesen az ingatlan-nyilvántartásban nem került átvezetésre.

A .../1. helyrajzi számú ingatlan jelenleg a felperes tulajdonában áll, akinek a tulajdonjoga 2007. június 14-én adásvétel jogcímén került az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre.

A felperes a keresetében az I.r. alperest 70 000 000 Ft, a II.r. és III.r. alpereseket pedig személyenként 30 000 000 - 30 000 000 Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni.

A keresete jogalapjaként az I.r. alperes vonatkozásában „A halászatról és a horgászatról” szóló, 1997. évi XLI. törvény (Hhtv.) 15.§-ának (3) bekezdését és a Ptk. 339.§-át, a II.r. alperes vonatkozásában a Ptk. 349. és 339.§-ait, valamint „A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól” szóló, 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 76.§ (5) bekezdését és a 121.§ (1) bekezdésének c) pontját jelölte meg. A III.r. alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelme jogalapjaként pedig a felperes - a II.r. alperes elleni kereset jogcímeiként megjelölt jogszabályokon túl - „Az ingatlan-nyilvántartásról” szóló 1997. évi CXLI. törvény (Inyvtv.) 2., 3., 4., 5., 14., 32., 39., 51., 54. és 90.§-aira is hivatkozott.

A felperes jogi álláspontja szerint az I.r. és II.r. alperesek között létrejött haszonbérleti szerződés semmis, mivel az abban megjelölt .../4. helyrajzi számú ingatlan valójában nem létezik, tehát az érintett alperesek a haszonbérleti szerződésüket egy nem létező ingatlanra vonatkozóan kötötték. Az érvénytelen haszonbérleti szerződés következtében pedig a felperes a tulajdonosi jogait csak korlátozottan tudja gyakorolni, amelyből - állítása szerint - hét hónap alatt a keresetében megjelölt összegű kára származott (11. számú felperesi beadvány 14. oldal).

Az alperesek a felperes keresetének teljes mértékben történő elutasítását kérték, vitatták annak a jogalapját és az összegét is.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítélete indokolásában tényként állapította meg, hogy a perbeli tó bányatónak minősül, ezért annak halászati joga a Magyar Államot illeti meg, aki e jogának gyakorlását a perben támadott haszonbérleti szerződéssel az I.r. alperesnek engedte át.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a halászati jog bérbeadása során a II.r. és III.r. alperesek „megfelelőképpen” jártak el, ezért a megkötött haszonbérleti szerződés érvénytelenségére a felperes alaptalanul hivatkozott. Az a körülmény ugyanis, hogy az eredeti haszonbérleti szerződésben az ingatlan helyrajzi száma tévesen volt megjelölve, önmagában nem tette a haszonbérleti szerződést érvénytelenné, figyelemmel arra is, hogy a pályázati kiírás a Hhtv. 11.§ (1) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelt, a szerződés tárgyát képező ingatlan pedig egyértelműen beazonosítható volt. Az elsőfokú bíróság utalt

arra, hogy a pályázati kiírás időpontjában a perbeli ingatlan megosztása folyamatban volt, annak elmaradását követően pedig a szerződő felek az ingatlan helyrajzi számát a szerződésükben megfelelően módosították.

A perben rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az I.r. alperes a halászati joga gyakorlása során a felperest az ingatlan használatában nem korlátozta, abból eredően tehát kártalanítási kötelezettsége sem áll fenn a felperessel szemben.

Megjegyezte ugyanakkor, hogy a Hhtv. 15.§ (3) bekezdésébe foglalt rendelkezésnek nem az a célja, hogy azok az ingatlantulajdonosok, akik maguk nem szereztek halászati jogot, az e joguk elvesztéséből eredő elmaradt hasznukat érvényesíthessék a halászati jog jogosultjával szemben.

A II.r. és III.r. alperesekkel szemben előterjesztett kereseti kérelem elutasítását az elsőfokú bíróság azzal indokolta, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének a Ptk. 349.§ (1) bekezdésében meghatározott feltételei a jelen esetben nem álltak fenn. A pályázat kiírására ugyanis a Hhtv. 10. és 11.§-aiban foglaltaknak megfelelően került sor, nincs tehát okozati összefüggés a II.r. és III.r. alperesek eljárása és aközött, hogy a felperes a halászati jog birtokában milyen pályázatokon vehetett volna részt és azokból milyen összeghez jutott volna.

Megállapította továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a Hhtv.13.§ (2) bekezdése alapján a halászati jog haszonbérletére a Ptk-nak a mezőgazdasági haszonbérletre vonatkozó szabályait kell alkalmazni, ezért a felperes a keresetében a Ket. rendelkezéseire megalapozatlanul hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az I.r. alperes nyújtottak be fellebbezést. Az I.r. alperes fellebbezését azonban az elsőfokú bíróság hivatalból elutasította, amely végzés ellen a felek fellebbezést nem nyújtottak be.

A felperes a jogi képviselője útján előterjesztett, eredeti fellebbezésében azt kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával „állapítsa meg a pályázati kiírás és annak alapján kötött szerződés érvénytelenségét, ebből eredően a felperesnek okozott kár megtérítése iránti igény megalapozottságát”.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a jogszabályok, valamint a rendelkezésre álló bizonyítékok téves értelmezésével, illetőleg értékelésével állapította meg, hogy az I.r. és II.r. alperesek között létrejött haszonbérleti szerződés érvényes. Hivatkozott arra, hogy a földhivatal által záradékolt megosztási vázrajz alapján az I.r. alperesnek 2001. május 29-ig volt lehetősége az ingatlan megosztására, illetőleg annak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyeztetésére. A pályázat kiírására 2000. augusztus 11-én került sor, amikor a III.r. alperesnek már észlelnie kellett volna, hogy a terület megosztására, illetőleg az I.r. alperes tulajdonjogának a bejegyzésére nem került sor. Annak következtében pedig, hogy a III.r. alperes a pályázat kiírása során ezeket a körülményeket figyelmen kívül hagyta, a pályázat kiírása nem felelt meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak. A pályáztatásra vonatkozó jogszabályok megsértése következtében pedig jogszabálysértő és ezért érvénytelen az I.r. és II.r. alperesek között létrejött haszonbérleti szerződés is. Mindamellet a II.r. alperes eljáró ügyintézőjének tudatos, vagy súlyosan gondatlan

eljárása (téves adatközlése) - amely álláspontja szerint a jelen esetben megállapítható - a közigazgatási hatóság kártérítési felelősségének a megállapítását is megalapozza.

A felperes megítélése szerint a haszonbérleti szerződés érvénytelenségét eredményezte az a körülmény is, hogy a haszonbérleti szerződés az ingatlan-nyilvántartásba nem került bejegyzésre, arra figyelemmel, hogy ezt a kötelezettséget a Hhtv. csak 2004. január 1-től kezdődően oldotta fel. A fellebbezésében a felperes sérelmezte azt is, hogy az általa megjelölt tanúk kihallgatását az elsőfokú bíróság mellőzte, az arra vonatkozó bizonyítási indítványát figyelmen kívül hagyva.

Kifogásolta a felperes a fellebbezésében az alperesek javára megítélt elsőfokú perköltség összegét is. Álláspontja szerint a II.r. és III.r. alperesek jogi képviselői az elsőfokú eljárásban nem fejtettek ki a javukra megállapított perköltség összegével arányban álló jogi tevékenységet. Ezért a II.r. alperes javára megállapított perköltség 50%-kal történő leszállítását, a III.r. alperes perköltsége összegének pedig 5000 Ft-ra történő leszállítását kérte.

A másodfokú bírósághoz 2009. május 18-án benyújtott beadványában a felperes jogi képviselője a fellebbezési kérelmét akként módosította, hogy abban az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Az eredeti fellebbezésben előadottakat pedig kiegészítette azzal, hogy az elsőfokú bíróság eljárási hibát vétett, amikor a II.r. alperes jogi képviselőjeként olyan személy részvételét engedélyezte a perben, aki jogi szakvizsgával nem rendelkezett és a meghatalmazását sem csatolta az iratokhoz, továbbá azzal is, hogy a 2008. február 25-re kitűzött tárgyalásra a II.r. és III.r. alpereseket nem idézte meg, valamint azzal, hogy a 2008. március 31-i és a 2008. május 28-i tárgyalási jegyzőkönyvekkel kapcsolatos kifogásait nem bírálta el, illetőleg azok elintézése érdekében nem intézkedett.

A felperes az utóbbi beadványában is fenntartotta azt az állítását, hogy a perbeli pályázati kiírás törvénytelen volt, mivel az nem felelt meg a Hhtv. 11.§ (4) bekezdésében foglaltaknak amellet, hogy a pályázati kiírás alapján a perbeli tó sem volt beazonosítható. „A vízgazdálkodásról” szóló 1995. évi LVII. törvény 6.§ (1) és (4) bekezdéseiben foglaltakra hivatkozással a felperes állította, hogy a jelen esetben a halászati jog nem a magyar államot, hanem az ingatlan egyedüli tulajdonosaként a felperest illeti meg.

Kifogásolta továbbá, hogy a haszonbérleti szerződés 2007. évi módosítására az akkor már tulajdonos felperes mellőzésével került sor.

A II.r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A per főtárgyát érintő fellebbezési kérelemmel összefüggésben előadta, hogy a helyrajzi szám téves megjelölése az adott esetben nem eredményezheti a haszonbérleti szerződés érvénytelenségét, a felperes ezzel kapcsolatos jogi érvelése tehát megalapozatlan. Hivatkozott ugyanakkor arra, hogy a felperes az eljárás során a haszonbérleti szerződés semmisségének megállapításához szükséges jogi érdekének fennállását nem valószínűsítette. A javára megállapított elsőfokú perköltség összegét sérelmező fellebbezési kérelemmel összefüggésben pedig előadta, hogy a vele szemben előterjesztett 30 000 000 Ft összegű kártérítési igényhez képest az elsőfokú bíróság által megállapított 50 000 Ft

perköltség eltúlzottnak semmiképp sem tekinthető, figyelembe véve a II.r. alperes képviselőjének a két tárgyalásra utazással felmerült költségét is.

Az I.r. alperes az új jogi képviselője útján 2010. február 8-án előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte. Hivatkozott arra, hogy a felperes eredeti és módosított fellebbezési kérelmei eltérnek egymástól, így azok alapján - álláspontja szerint - a felperes fellebbezési kérelmének pontos tartalma nem is állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemmel összefüggésben állította, hogy sem a pályázati kiírás, sem az annak eredményeként megkötött haszonbérleti szerződés nem volt érvénytelen. Ennek az állításának az indokaként egyrészt utalt a III.r. alperes ellenkérelmében részletesen kifejtettekre, másrészt arra, hogy a haszonbérleti szerződés érvényességének nem volt feltétele, hogy a haszonbérlet a vízterülettel érintet ingatlan tulajdonosa legyen.

Állította továbbá, hogy a halászati jog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésének elmaradása sem eredményezhette a haszonbérleti szerződés érvénytelenségének megállapítását, mivel a halászati jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzését az Inytv-nek a szerződés megkötésekor hatályos rendelkezései nem is tették volna lehetővé.

A Hhtv. és az Inytv. rendelkezései közötti ellentmondást pedig a jogalkotó utóbb azzal oldotta fel, hogy 2004. január 2-án hatályon kívül helyezte a Hhtv-nek azt a (végrehajthatatlan) rendelkezését, amely a halászati jognak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését írta elő.

Az I.r. alperes jogi álláspontja szerint nem eredményezhette a haszonbérleti szerződés érvénytelenségét a helyrajzi szám téves megjelölése sem. A Hhtv. 13.§ (1) bekezdésére, valamint a Ptk. 452.§-ára hivatkozással állította, hogy a haszonbérleti szerződésnek nem volt törvényi kelléke, hogy a meghatározott mezőgazdasági földterületnek az ingatlan-nyilvántartás szerinti helyrajzi számát tartalmazza, hanem elégséges volt az, ha a haszonbérlet tárgyát a felek a szerződésben foglalt egyéb adatok alapján be tudták azonosítani. A jelen esetben pedig a felek számára egyértelmű volt, hogy mely halászati vízterület haszonbérleti jogát pályáztatta a kiíró, illetve, hogy mely halászati vízterületre vonatkozóan kötötték meg a haszonbérleti szerződésüket, hiszen a kialakítani tervezett .../4. helyrajzi számú területen csak egy tó (a perbeli bányató) volt található.

A felperesnek a Hhtv. 15.§ (3) bekezdésre alapított kártalanítási igényével összefüggésben az I.r. alperes hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének az azzal kapcsolatos megállapításait a felperes a fellebbezésében nem támadta. Arra az esetre azonban, ha a másodfokú bíróság ennek ellenére a felperesnek ezt az igényét érdemben vizsgálná, előadta, hogy a felperes az eljárás során semmi olyan sérelmet nem tudott igazolni, amely őt a halászati jog gyakorlása miatt érte. Ezzel szemben az I.r. alperes bizonyította, hogy a felperes magatartása miatt az őt megillető halászati jogot nem tudta gyakorolni, ezért az I.r. alperes léphetne fel kártérítési igényrel a felperessel szemben.

A felperesnek az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmével összefüggésben pedig az I.r. alperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem

követett el olyan jogszabálysértést, amely miatt az ítélete megalapozatlan, vagy törvénysértő lenne.

A III.r. alperes a másodfokú tárgyaláson előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtett jogi álláspontját mindenben fenntartva ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

A felperes a módosított keresetében egy mások által megkötött szerződés érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelennek tartott szerződés megkötéséből származtatott kárának a megtérítését kérte különböző jogcímeken.

Ezért a másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperesnek volt-e perindítási jogosultsága (kereshetőségi joga) ennek az igénynek az előterjesztésére.

A Pp. 3.§ (1) bekezdése szerint a bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát arra irányuló kérelem esetén bírálja el. Ilyen kérelmet pedig - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő.

A vitában érdekelt félnek általában az tekintendő, aki a perben szereplő jogviszony alanya, vagy olyan személy, akinek a jogi helyzetére a per kihatással lehet, általa jogokat szerezhet, vagy valamely kötelezettség alól szabadulhat, illetőleg jogvédelmet nyerhet (anyagi jogi jogosultak).

Jogszabály kivételesen az anyagi jogi jogosultakon kívüli személyeket is feljogosíthat arra, hogy mások jogainak érvényesítése céljából pert indíthassanak (pl: ügyész, gyámhivatal, stb.).

A felperes a jelen perben előterjesztett kártérítés iránti követelése jogalapjaként is az I.r. és II.r. alperesek között létrejött haszonbérleti szerződés semmisségére hivatkozott.

A Ptk. 234.§ (1) bekezdése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére - ha törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat.

Ez a törvényi rendelkezés azonban - figyelemmel a Pp. 3.§ (1) bekezdésében foglaltakra is - nem biztosít bárki számára korlátozás nélküli, általános perindítási lehetőséget valamely szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt. Ebből a célból, valamint a semmisség jogkövetkezményeinek alkalmazása céljából ugyanis a Ptk. 234.§ (1) bekezdése alapján is csak olyan személy indíthat pert, aki maga is az adott jogviszony alanya, vagy akinek a semmisség megállapításához jogilag elismerhető érdeke fűződik (anyagi jogi jogosult), vagy akit jogszabály arra külön feljogosít. (BH.1991/107.; BH.2004/503. számú jogesetek)

Az adott esetben a felperes az érvénytelennek állított szerződésnek nem vitásan nem volt alanya és jogszabály sem biztosított számára egyedi perelési jogosultságot. Ezért a perindítási jogosultságát csak az igazolt jogi érdekeltsége alapozhatta volna meg.

Ennek megfelelően a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a felperesnek fűződik-e valamilyen jogilag elismerhető érdeke ahhoz, hogy a bíróság a mások között létrejött szerződés semmisségét és annak alapján a felperes kártérítési igénye jogalapjának fennállását megállapítsa.

E kérdéskörrel összefüggésben a következőket lehetett megállapítani a rendelkezésre álló adatok alapján:

A perbeli haszonbérleti szerződés megkötésére a III.r. alperes által kiírt pályázat eredményeként került sor. Amennyiben a felperes a pályázaton maga is indult volna, úgy ez a körülmény alapot adott volna számára ahhoz, hogy a pályázat eredményeként megkötött szerződés semmisségének megállapítása iránt pert indíthasson. (BDT.2003/831.)

A felperes azonban a pályázaton nem vitásan nem indult, a pályáztatással kapcsolatos eljárásban semmilyen formában nem vett részt. Ennek hiányában viszont a felperes a pályázati kiírás szabálytalanságára, illetőleg a pályáztatás szabályainak megsértésére hivatkozással a pályázat eredményeként megkötött haszonbérleti szerződés semmisségének megállapítását nem kérhette, a bíróság pedig a semmisség indokaként megjelölt körülmények fennállását a felperes keresete alapján nem vizsgálhatta (miként azt sem, hogy azok a pályázat alapján megkötött szerződés érvénytelenségét egyáltalán eredményezhették volna).

Tény, hogy a felperes utóbb megszerezte a haszonbérlettel érintett ingatlan tulajdonjogát. Ezért a bíróságnak a továbbiakban azt is vizsgálnia kellett, hogy ez a körülmény megteremtette-e a felperes jogi érdekeltségét ahhoz, hogy a bíróságtól a mások között létrejött haszonbérleti szerződés semmisségének megállapítását és - arra hivatkozással - az alperesektől kártérítés megfizetését igényelhesse.

Ennek során kiemelt jelentőséget kellett tulajdonítani annak, hogy a perbeli tó bányatónak minősül.

(A felperes ugyan vitatta a per során a perbeli vízterület bányató jellegét, azt azonban kétséget kizáróan igazolták az utóbbi okirati bizonyítékok: az ...i Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnek a felperes 3. sorszámú beadványához mellékelt vízjogi üzemeltetési engedélye; a ...i Bányakapitányságnak a 9. számú beadványhoz mellékelt, 2007. július 12-én és 2007. augusztus 7-én keltezett tájékoztató levelei; a III.rendű alperes neve Természeti Erőforrások Osztályának 2007. november 27-én és 2008. január 22-én írt, 16. sorszámon csatolt levelei.)

A Hhtv. 3.§ (2) bekezdése szerint pedig bányató esetében a halászati jog a víz tulajdonjától függetlenül a Magyar Államot illeti meg, kivéve az önkormányzati tulajdonban lévő bányatavat. (A felperes nyilvánvalóan nem önkormányzat, tehát nem esik a kivétel hatálya alá.)

Mindezekből következik, hogy az államot megillető halászati jogra vonatkozó haszonbérleti szerződés esetleges érvénytelensége a felperesnek, mint az ingatlan tulajdonosának a jogi helyzetében semmilyen változást nem eredményezné. A felperes ugyanis a perbeli szerződés érvénytelensége esetén sem szerezne a bányatóra vonatkozóan halászati jogot és az érvénytelenség megállapítása a jelenlegi helyzethez képest az ingatlan használatában, illetőleg hasznosíthatóságában sem eredményezne számára kedvező változást. Márpedig a felperes jogi érdekének fennállása a szerződés semmisségének megállapítása iránti kereseti kérelemmel összefüggésben csak akkor lenne megállapítható, ha annak eredményeként a felperes maga szerezne meg a perbeli vízterület halászati jogát, vagy ha az számára az ingatlan használatában, hasznosíthatóságában valamilyen közvetlenül érvényesülő kedvező változást eredményezne. Ilyen következmények

hiányában azonban a felperes érdekeltsége a jelen ügyben nem minősül olyan jog által védett érdeknek, amely megalapozná a keresetösségi jogát az I.r. és II.r. alperesek között létrejött szerződés semmisségének megállapítása iránti kereseti kérelemmel összefüggésben.

A felperes keresetösségi jogát tehát az adott esetben nem lehet megállapítani a haszonbérleti szerződés érvénytelenségének megállapítása és az arra alapított kártérítés iránti kereseti kérelmek vonatkozásában, mivel annak egyik feltétele sem áll fenn. A felperes ugyanis a hivatkozott szerződésnek nem volt alanya, a perindítása jogszabályon alapuló felhatalmazása sincs, valamint a perindítással összefüggő jogi érdekeltsége sem állapítható meg.

A felperes keresetösségi jogának hiánya miatt pedig az elsőfokú bíróság nem vizsgálhatta volna érdemben sem a pályázati kiírás jogszerűségét, sem a pályáztatás szabályainak betartását, sem pedig ezekkel a körülményekkel összefüggésben a haszonbérleti szerződés érvényességét. Ezért a másodfokú bíróság mellőzi az ítélet indokolásából az elsőfokú bíróságnak az e kérdésekkel összefüggő megállapításait.

Annak következtében pedig, hogy a felperes az alperesekkel szemben előterjesztett kártérítés iránti igényeit a pályáztatás során elkövetettnek állított különböző jogszabálysértésekre és a haszonbérleti szerződésnek az azokból származtatott semmisségére alapította, az is megállapítható, hogy a felperes az alperesekkel szemben előterjesztett, a Ptk. 339. és 349.§-aira alapított kártérítési igényei jogalapját nem tudta bizonyítani, ezért ezeknek az igényeknek az összecszerűségét a bíróságnak már nem is kellett vizsgálnia.

A Hhtv. 15.§ (3) bekezdésére alapított kártalanítás iránti igény vonatkozásában azonban a felperesnek, mint az ingatlan tulajdonosának a keresetösségi joga az I.r. alperessel szemben kétséget kizáróan megállapítható.

Ahhoz azonban, hogy ezt az igényét a bíróság alaposnak fogadhassa el, a felperesnek egyrészt azt kellett volna bizonyítania, hogy ő az I.r. alperes számára biztosította a Hhtv. 15.§ (1) bekezdésében meghatározott halászati szolgalmi jog gyakorlását, másrészt azt, hogy e halászati szolgalmi jog gyakorlásából eredően őt kár érte.

Ezzel a kereseti kérelemmel összefüggésben azonban az elsőfokú bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján helytállóan állapította meg, hogy az I.r. alperes a felperest a perbeli ingatlan használatában semmilyen módon nem korlátozta, az ő jogszerű magatartásából eredően tehát a felperest kár nem érte. Mindemellett a felperes saját nyilatkozataiból is azt lehet megállapítani, hogy a felperes a Hhtv. 15.§ (1) bekezdésében meghatározott halászati szolgalmi jog gyakorlását nem biztosította az I.r. alperes számára, a tavat ugyanis körülkerítette és ott a halászati tevékenység gyakorlását megakadályozta. Erre a körülményre is figyelemmel az elsőfokú bíróság jogszerűen utasította el a felperesnek a szolgalmi jog gyakorlásából származtatott kártalanítási igényét is.

Megalapozatlanul állította a felperes a fellebbezésében azt is, hogy az elsőfokú bíróság az eljárása során olyan lényeges eljárási hibákat követett el, amelyek az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését indokolják.

Az elsőfokú eljárásban ugyanis a II.r. alperes jogi képviselőjét Dr. H.I. jogi előadó is és Dr. Ónodi-Szabó István jogtanácsos is jogszerűen elláthatták külön meghatalmazás nélkül is, figyelemmel „A jogtanácsosi tevékenységről” szóló, módosított 1983. évi 3. tvr. 7.§ (1) bekezdésében és a 16.§ (2) és (3) bekezdéseiben foglaltakra.

A felperes a keresetét a II.r. és III.r. alperesekre az elsőfokú bírósághoz 2008. február 11-én érkezett beadványában terjesztette ki. A módosított keresettel összefüggésben azonban az elsőfokú bíróság a felperest a 2008. február 13-án meghozott, 4. sorszámú végzésében hiánypótlásra hívta fel, amely felhívásnak a felperes a 2008. március 3-án keltezett, az elsőfokú bírósághoz 2008. március 4-én érkezett beadványában tett eleget.

A 2008. február 25-én tartott tárgyalás időpontjában tehát a felperes részéről a II.r. és III.r. alperesekkel szemben a szabályszerű kereset még nem volt előterjesztve, ezért az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést azzal, hogy erre a tárgyalásra a II.r. és III.r. alpereseket még nem idézte meg.

A 2008. március 31-én tartott tárgyalásról készült jegyzőkönyvvel összefüggésben pedig a felperes a 17. sorszámú beadványában nem a jegyzőkönyvezés szabálytalanságát állította, hanem a tárgyaláson elhangzottakra és az alperesek részéről utóbb csatolt mellékletekre tett észrevételeket, ezért az elsőfokú bíróságnak a felperes e beadványával kapcsolatosan intézkedési kötelezettsége nem volt.

A 2008. május 28-án megtartott tárgyalásról felvett jegyzőkönyvvel összefüggésben a felperes a 27. sorszámú, a bírósághoz 2008. június 5-én - tehát a 2008. május 28-án meghozott ítélet kihirdetése után - érkezett beadványában azt kifogásolta, hogy a jegyzőkönyv valótlan tartalmú annyiban, hogy a jogi képviselője a tárgyaláson korábban előterjesztett bizonyítási indítványait nem vonta vissza, és nem tett olyan nyilatkozatot sem, hogy ő a határozat meghozatalát kéri. Tény, hogy az elsőfokú bíróság a felperesnek erről a „kifogásáról” alakszerű határozatot nem hozott, és az abban foglaltakkal kapcsolatos álláspontját az írásba foglalt ítéletének indokolásában sem fejtette ki, amellyel valóban megsértette a Pp. 118.§ (2) bekezdésében, valamint a Pp. 221.§-ában foglaltakat. Ez az eljárási szabálysértés azonban a másodfokú bíróság megállapítása szerint az adott esetben nem minősíthető olyan lényegesnek, amely az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését tenné szükségessé. Abból a körülményből ugyanis, hogy az elsőfokú bíróság az iratokat a felperes fellebbezése folytán további határozat meghozatala nélkül felterjesztette a másodfokú bírósághoz, félreérthetetlenül megállapítható, hogy a felperes utóbbi kifogását nem találta alaposnak. A kérelem elutasításának indokai pedig a rendelkezésre álló adatok alapján megállapíthatók, amelyek figyelembevételével az ítéletábra az elsőfokú bíróság részéről elmulasztott indokolást az alábbiak szerint pótolta:

A hivatkozott, 2008. május 28-án felvett tárgyalási jegyzőkönyv kifejezetten „a további bizonyítási indítvány” előterjesztésének hiányára vonatkozóan tartalmaz megállapítást. Abban tehát nem azt rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a felperes az általa korábban előterjesztett bizonyítási indítványokat visszavonta. Ebből következően a felperes korábbi bizonyítási indítványait is fenntartottnak kellett tekinteni.

A felperes a 21. sorszámú beadványában indítványozta D.I., B.B., T.A. és S.F. tanúk kihallgatását a ..1. helyrajzi számú ingatlan jogi sorsa alakulásának, illetőleg a

haszonbérleti szerződés megkötése előtt keletkezett „határozatok” meghozatala körülményeinek tisztázása céljából.

A felperes keresetösségi jogának hiányával összefüggésben kifejtettekre figyelemmel azonban ezek a körülmények a felperes kereseti kérelmei elbírálása szempontjából érdektelenek. Ezért az elsőfokú bíróság e bizonyítási indítvány mellőzésével nem követett el jogszabálysértést, a bizonyítási indítvány elutasításával összefüggő indokolásának hiányát pedig a másodfokú bíróság pótolta.

Alaptalanul kifogásolta a felperes a fellebbezésében az alperesek részére megállapított elsőfokú perköltség összegét is.

A 70 000 000 Ft, illetőleg a 30 000 000 - 30 000 000 Ft összegű kereseti követelésekhez képest ugyanis az alperesek javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján megállapítható elsőfokú - ügyvédi munkadíjból, illetőleg jogtanácsosi munkadíjból eredő - perköltség az I.r. alperes esetében 2 875 000 Ft-ban, a II.r. és III.r. alperesek esetében pedig személyenként 1 100 000 - 1 100 000 Ft-ban lett volna meghatározható.

Ehhez képest az elsőfokú bíróság az alperesek javára személyenként csupán 50 000 - 50 000 - 50 000 Ft elsőfokú perköltséget állapított meg, tehát a jogszabály alapján megállapítható perköltség összegét jelentős mértékben mérsékelte, amely döntés ellen az alperesek nem terjesztettek elő fellebbezést. Az alperesek javára így megítélt elsőfokú perköltség összegének további mérséklését pedig a másodfokú bíróság -a pertárgy értékére, valamint az alperesi jogi képviselők részéről kifejtett tevékenységre figyelemmel - nem tartotta indokoltnak.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján - az indokolásának a jelen határozatban foglaltak szerint történt módosításával - helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes az ügyvédi munkadíjból eredő saját másodfokú perköltségét a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján maga köteles viselni.

Köteles továbbá megtéríteni az I.r. alperes új jogi képviselőjének ügyvédi munkadíjából, valamint a II.r. és III.r. alperesek jogtanácsosi munkadíjból származó másodfokú perköltségeit is, amelyek összegét a Debreceni Ítéltábla a Pp. 79.§ (1) bekezdése alapján, hivatalból határozta meg, a már hivatkozott 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdéseiben, valamint az I.r. alperes esetében a 4/A.§-ban is foglaltak figyelembevételével.

„Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74.§ (3) bekezdése szerint alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és a 78.§ (1) bekezdése alapján az eredménytelenül fellebbező felperes köteles megfizetni az államnak az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett, az Itv. 46.§ (1) bekezdésében meghatározott mértékű fellebbezési eljárási illetéket is.

Debrecen, 2010. február 10.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos sk. előadó bíró, Dr. Drexlerné Dr. Karcub Edit sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

-kiadó-